

Warsztaty translatorskie na Wydziale Prawa i Administracji US

10 listopada 2023 roku na Wydziale Prawa i Administracji US po raz pierwszy odbyły się warsztaty, których uczestnicy postanowili zmierzyć się z językową specyfiką dzieł Williama Shakespeare'a. Jego organizatorami były działające na naszym Uniwersytecie stowarzyszenia studenckie: „Law and Literature” i „Romanesimo”.

Wśród obecnych znaleźli się również słuchacze Otwartego Seminarium Studencko-Doktoranckiego „Hybryda”. Jako materiał do zajęć posłużyła tragedia „Antoniusz i Kleopatra” opowiadająca o burzliwej miłości królowej Kleopatry i rzymskiego wodza Antoniusza.

Dzieło nastroża wielu trudności translatorskich, jako że język, którym przemawiają do siebie bohaterowie sztuki, bywa silnie nacechowany emocjonalnie. Przepełnia go gorzkość, złość i chęć zemsty. Poza afektyzmami utwór obfituje w wulgaryzmy oraz pojęcia o podtekście ewidentnie erotycznym (specyfika dwóch ostatnich grup zwykle bywa przemilczana przez polskich tłumaczy). Zadanie nie było więc łatwe. Oddanie barwnej palety szekspirowskiej angielszczyzny wymaga inwencji oraz znajomości realiów kulturowych epoki. Tłumacz musi mieć również na uwadze fakt, że Shakespeare pisał na potrzeby teatru (poza ekwiwalencją na poziomie leksykalnym przekład winien się więc również cechować nośnością sceniczną).

Uczestnicy warsztatów podjęli próbę przekładu wybranych fragmentów „Antoniusza i Kleopatry” pod okiem dr hab. Katarzyny Jaworskiej-Biskup. Żywo dyskutowano na temat znaczenia angielskich fraz oraz doboru ich polskich ekwiwalentów. Próbowano rozpoznawać ślady języka rzymskiej propagandy skierowanej przeciwko Kleopatrze i Antoniuszowi, które przejął następnie Shakespeare, a także porównywano dyskurs miłości w oryginale i w polskich tekstach. Przy okazji poruszono ważki temat dopuszczalnych granic włączania do współczesnych polskich tłumaczeń rodzimych wulgaryzmów.

Warsztaty stworzyły obecnym nie tylko znakomitą okazję do odkrycia umiejętności językowych i translatorskich, ale także pogłębienia wiedzy na temat kultury antycznej. Wstępny wykład prof. Macieja Jońcy przybliżył historyczno-społeczny kontekst omawianych w sztuce wydarzeń. Nieznajomość źródeł, z których Shakespeare czerpał inspirację oraz biografii *dramatis personae*, bardzo bowiem utrudnia trafne rozpoznawanie znaczenia poszczególnych wyrazów. Uczestnicy zajęć wyrazili chęć ich kontynuacji w przyszłości. Jeżeli spotkamy się ponownie, tym razem otrzymując do opracowania tragedię „Juliusz Cezar”.

prof. dr hab. Maciej Jońca
Wydział Prawa i Administracji US
dr hab. Katarzyna Jaworska-Biskup
Instytut Literatury i Nowych Mediów US

Fot. materiały organizatorów

Fot. materiały organizatorów